

We are such
stuff as dreams
are made on DE
AMSTERDAMSE

ONDER LEIDING VAN
FELIX VAN DEN HOMBERGH
REGIE MARIJKE BEVERSLUIS

CANTORIJ
ZINGT
SHAKESPEARE

7 JULI 20:15
DORPSKERK
KERKPLEIN 45
ABCOUDE

MARTIN
VAUGHAN WILLIAMS
ANDRIESSEN

8 JULI 15:30
WAALSE KERK
WALENPLEINTJE 159
AMSTERDAM

MÄNTYJÄRVI
UUSBERG
SEPPAR

We are Such Stuff as dreams are made on

RALPH VAUGHAN WILLIAMS Three Shakespeare Songs
(1872-1958) Full Fathom Five
The Cloud-Capp'd Towers
Over Hill, Over Dale

JAAKKO MÄNTYJÄRVI Delen uit Four Shakespeare Songs en
(1963) More Shakespeare Songs
Double, Double Toil and Trouble
Lullaby
Fear No More

PÄRT UUSBERG Fairy's Lullaby
(1986)

EVELIIN SEPPAR Sonnet 53
(1986)

JURRIAN ANDRIESEN Sonnet 43
(1925-1996)

FRANK MARTIN Songs of Ariel
(1890-1974) Come Unto These Yellow Sands
Full Fathom Five
Before You Can Say 'Come' and 'Go'
You Are Three Men of Sin
Where the Bee Sucks, There Suck I

DE MUZIEK

Wanneer je een programma met Shakespeare-teksten samenstelt, moet je heel scherp kiezen. Zo groot is het aanbod van composities voor koor. Voor het programma van vandaag viel de keus op muziek uit (pakweg) de laatste zeventig jaar. De twee oudste werken – van Vaughan Williams en Martin – waren het uitgangspunt: zij bakenen begin en eind van het programma af.

4 Om met het einde te beginnen: **Frank Martin** – een Zwitsers-Nederlandse componist – schreef een cyclus met alleen teksten uit *The Tempest*. Sterker nog: hij componeerde alleen de teksten die de luchtgeest Ariël zingt. Het is een magisch werk, met veel splitsingen in de stemgroepen en een zeer rijk harmonisch palet.

Ralph Vaughan Williams gebruikte ook teksten uit *The Tempest* (waarvan één dezelfde als Martin: *Full Fathom Five*). Ook verwerkte hij een kort stukje van *A Midsummer Night's Dream*, dat in Shakespeares toneelstuk door de fee wordt gezongen. Deze reeks is compact en zeer geschikt om het concert mee te beginnen.

Naast deze complete werken kozen we losse stukken uit cycli van **Jaakko Mäntyjärvi**, een andere ijverige Shakespeare-componist. Hij schreef in totaal drie series *Shakespeare Songs*. Zijn composities zijn afwisselend zeer harmonisch en uitermate chromatisch, altijd dicht bij de inhoud van de tekst.

Daarnaast vond ik een aantal Esten – waarvan we al eerder werk uitvoerden – die zich op bijzondere wijze door de teksten van Shakespeare lieten inspireren. In de *Fairy's Lullaby* van **Pärt Uusberg**, worden naast zang ook andere klanken van het koor gevraagd. Zo schrijft hij in de eerste maat 'nachtgeluiden' voor en wordt er enkele maten gefluisterd en gesproken, soms op een voorgeschreven toonhoogte. Het stuk van Uusberg eindigt harmonisch. De tekst van dit slaapliedje komt ook in de selectie van Mäntyjärvi terug.

Eveliін Seppar gebruikt voor haar composities vaak niet een hele tekst, en ook van Shakespeares 53ste sonnet selecteerde ze alleen de regels die ze nodig had voor een krachtige toonzetting. Het stuk begint met een landschap van glissando's, dat uitmondt in een gedeelte met vrij ritme. Daarna bouwt met grote sprongen uit een melodie een akkoord op, dat zeer langzaam uitdooft. Een herinnering aan het begin sluit het stuk af.

De laatste componist van dit blokje met losse stukken is van de Nederlandse componist **Jurriaan Andriessen**, die zich in dit stuk van zijn allerbeste kant laat zien. Dit is zeker ook te danken aan de prachtige tekst, waar Shakespeare garant voor staat.

Veel luistergenoegen!

Felix van den Hombergh

DE REGIE

In haar dagelijks leven is sopraan Marijke Beversluis regisseur en actrice. Zij maakt met haar eigen gezelschap THIM (Theater in Muziek) muziektheatervoorstellingen. Het bestuur van de Cantorij vroeg haar 'iets theatraals' te doen bij dit Shakespeare-programma.

Marijke, wat was je vertrekpunt?

De muziek die Felix had geselecteerd, en de teksten. Er zijn vier 'blokjes' met een bruikbare opbouw. Vervolgens koos ik een paar stukken die het koor uit het hoofd moest leren, waarbij een spelsituatie mogelijk is. Andere composities vergen een meer traditionele kooropstelling. We wisselen theatrale, speelse momenten af met meer contemplatieve, gestileerde. Ik heb dus niet gekozen voor gesproken tekst tussendoor – wat je misschien zou verwachten bij een Shakespeare-programma – want daarvoor is de kerkakoestiek ongeschikt.

Het podium speelt ook een belangrijke rol in je regie. Vertel eens?

Het uitgangspunt is inderdaad het toneel. Dat is heilige grond: de plek waar zich verhalen afspelen, werelden worden opgeroepen. De ruimte waar we ons in situaties inleven. Het hele leven is al geleefd op dat podium. 'All the world's a stage', Shakespeare zei het al in *As you like it*.

Bij het eerste blokje zijn koor en speelplek nog gescheiden. Het koor nadert omzichtig die gewijde arena: het toneel. Het koor is zelfs nog buiten beeld, tot een sopraan de eerste stap zet, en al snel volgen er meer, wordt het podium in bezit genomen. Vervolgens is dat podium bos bij nacht, of een goudgeel strand. Een domein van boswezens, heksen, elfen en de magiër Prospero.

De muziekstukken zijn heel verschillend en vragen concentratie van de koorleden, maar dat besef van de speelplek is de rode draad voor de zangers. Het geeft een bepaalde concentratie tijdens, maar ook tussen de stukken. Dat is in elk geval de bedoeling. Het blijft spannend of het lukt!

*All the world's a stage,
and all the men and women merely players.
They have their exits and their entrances,
and one man in his time plays many parts...*

Uit *As you like it*, William Shakespeare (1564-1616)

Hoe is het om met amateurzangers te werken in plaats van professionele musici of acteurs?

Dit is voor ons absoluut een experiment, hoewel de Cantorij de afgelopen jaren al wel nuttige ervaring heeft opgedaan met de geënceneerde *Johannes* en *Mattheus*. Die projecten met de IJ-salon hebben wel hun vruchten afgeworpen, dat merkte ik zeker: iedereen werkte goed mee, durfde uit zijn *comfortzone* te stappen en te gaan spelen.

6

Wat ik bijzonder vind aan de Cantorij: er zijn grote onderlinge verschillen, maar samen hebben we een prachtige klank. Zo moest de encenering ook zijn. Niet iedereen strak in het gareel, maar eenheid in diversiteit.

FELIX VAN DEN HOMBERG

Dirigent Felix van den Hombergh (1966) groeide op met musiceren: viool, piano en zingen in het koor van de kathedraal van Haarlem. Op het conservatorium studeerde hij fagot bij Johan Steinmann in Den Haag en koordirectie bij Barend Schuurman in Rotterdam. Zijn huidige werkzaamheden omvatten, naast de Amsterdamse Cantorij, het kamerkoor *Doulce Memoire* in Haarlem, *Coro Encanto* en *Koor FeniX* in Amsterdam en het, door hemzelf opgerichte, *Haarlemse Projectkoor 023*. Verder dirigeert hij op projectbasis diverse gezelschappen, zoals *Vocaal Ensemble TIEN*. Ook is hij zelf als zanger actief in het ensemble *QYtet*, dat zich vooral richt op oude muziek en traditionele polyfonie. Het repertoire van Felix strekt zich uit van de vroege renaissance tot hedendaagse composities en van de grote bekende werken – zoals de passies van Bach, de *Mariavespers* van Monteverdi en het *Requiem* van Mozart – tot de minder gangbare stukken. Hij heeft daarbij een grote interesse voor repertoire uit streken zoals Georgië, Armenië en Litouwen. Naast zijn werk als dirigent schrijft Felix van den Hombergh ook composities voor koor en instrumentale begeleiding.

Fotografie: Marisa Beretta

Fotografie: Emelie Schäfer

MARIJKE BEVERSLUIS

Marijke Beversluis (1955) volgde de toneelopleiding aan de Amsterdamse Toneelschool en studeerde filosofie en theaterwetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Ze acteerde onder andere bij Toneelgroep De Appel, Het Nationaal Toneel, Theater van het Oosten en in diverse ad-hocproducties.

Fotografie: Bernice Siewe

In de loop der jaren heeft Marijke zich ontwikkeld tot regisseur van toneel, opera en muziektheater. Als docent verzorgde zij onder meer een cursus *Nieuw Muziektheater*. Sinds 2008 maakt Marijke met haar eigen gezelschap *THIM* (Theater in Muziek) muziektheaterproducties, met gebruik van bestaande literatuur of nieuw geschreven teksten, en met bestaande composities of op maat gecomponeerde noten. Op dit moment speelt *THIM* de voorstelling *HUIS*, over de ziel van een oud huis, met muziek van Andries van Rossem en tekst van Nelleke Noordervliet. Onder de titel '*HUIS in huis*' maakt de voorstelling dit jaar een tournee langs een aantal bijzondere historische panden van Vereniging Hendrick de Keyser.

www.huis-theaterinmuziek.nl

www.theaterinmuziek.nl

7

AMSTERDAMSE CANTORIJ

De Amsterdamse Cantorij is opgericht in 1959 door de Amsterdamse dirigent en klavecijnist Louis Mol, en stond vervolgens onder leiding van Barend Schuurman en Frank Hameleers. Sinds 2002 is Felix van den Hombergh de dirigent. Het koor kiest voor een gevarieerd repertoire, waarbij werken uit alle stijlperiodes aan bod komen: oude muziek, maar ook romantische en hedendaagse muziek. De Amsterdamse Cantorij streeft daarnaast naar variatie in de producties: a-cappellaconcerten worden afgewisseld met grotere producties met medewerking van professionele instrumentalisten en solisten. De Amsterdamse Cantorij brengt in principe elk seizoen drie programma's uit. Op 8 en 9 december komen we met de grote productie van dit jaar: een integrale uitvoering van Bachs *Weihnachtsoratorium*. Meer details over de komende programma's vindt u achter in dit boekje.

www.amsterdamsecantorij.nl

Fotografie: Rein Steeman

Sopranen

Marijke Beversluis
Marijke Dams
Pauline de Die
Sarie van 't Hof
Fleur Jurgens
Agnes van Koert
Renate Meijer
Marijke Tros

Altén

Simone Aarendonk
Hilda Houtkoop
Madelon Kerkhoven
Julia Ose
Geraldine Raap
Margriet Rienks (*solo*)
Mischa Spel
Jo-Els van der Woude

Tenoren

Ton Bakker
Pete Boonstra
Mark van Duijn
Jan Erik Krikken
Pieter Nieuwint
Edwin Oudemans
Christoph Pieper
Maarten Vlijmincx

Bassen

Rob Beck
Maarten Boelsma
Marten Hoogenhout
Luc Klaphake
Gijs Klunder
Niek van Noppen
Rein Steeman
Bas van Wingerden

LIEDTEKSTEN

Ralph Vaughan Williams – Three Shakespeare Songs

Full Fathom Five (uit *The Tempest*, Act I, sc. 2)

In opdracht van de magiër Prospero heeft de luchtgeest Ariël een storm veroorzaakt, die het schip van de koning van Napels tegen de klippen doet slaan van het eiland waarnaar Prospero is verbannen. Kroonprins Ferdinand is als schipbreukeling aangespoeld en waant zijn vader dood. Hij hoort Ariël hierover zingen.

Full fathom five thy father lies,
of his bones are coral made.
Those are pearls that were his eyes:
nothing of him that doth fade
but doth suffer a sea-change
into something rich and strange.
Sea-nymphs hourly ring his knell:
ding-dong.
Hark! Now I hear them: ding-dong, bell.

*Vijf vadem diep ligt uw vader,
van zijn botten is koraal gemaakt.
Dat daar zijn parels die zijn ogen waren:
niets is er van hem dat verdwijnt,
want alles wordt door de zee veranderd
in iets rijks en vreemds.
Ieder uur luiden de zeenimfen zijn doodsklok:
ding-dong.
Luister! Nu hoor ik ze: ding-dong, de klok.*

Vertaling naar Pieter Nieuwint (2011)

The Cloud-Capp'd Towers (uit *The Tempest*, Act IV, sc. 1)

Na een leerzaam en aangrijpend toneelspel, opgevoerd voor een aantal geesten, wordt het liefdespaar Ferdinand en Miranda toegesproken door Miranda's vader, Prospero.

The cloud-capp'd tow'rs,
the gorgeous palaces,
the solemn temples,
the great globe itself,
yea, all which it inherit, shall dissolve.
And, like this insubstantial pageant faded,
leave not a rack behind. We are such stuff
as dreams are made on, and our little life
is rounded with a sleep.

*Zo gaan omwolkte torens,
koningshoven,
gewijde tempels,
ja de aardbol zelf
met al wat daarop is, ooit op in nevel.
En 't laat, vervagend als dit ijl spektakel,
niet één zucht na. Uit louter dromenstof
zijn wij gemaakt – wat ons is toegemeten
ligt in een zee van slaap.*

Vertaling naar Gerrit Komrij (1989)

Over Hill, Over Dale (uit *A Midsummer Night's Dream*, Act II, sc. 1)

In een bos bij Athene zingt een fee over haar werkzaamheden in dienst van de elfenkoning Oberon en diens gemalin Titania.

10 Over hill, over dale,
thorough bush, thorough brier,
over park, over pale,
thorough flood, thorough fire,
I do wander everywhere,
swifter than the moon's sphere.
And I serve the fairy queen,
to dew her orbs upon the green.
The cowslips tall her pensioners be.
In their gold coats spots you see:
those be rubies, fairy favours,
in those freckles live their savours.
I must go seek some dewdrops here
and hang a pearl in every cowslip's ear.

*Over heuvel en vallei,
over bos en beemd en plas,
over parkland, over hei,
dwars door vuur en struikgewas
zwerf ik rond, kleine elf,
vlugger dan het maanlicht zelf.
Ik breng Tatiana's bloemen trouw
elke ochtend verse dauw.
Primula's zijn haar favorieten.
Let eens op hun kleed: daar zie je
stipjes als robijnen vonken,
door haar gunst aan hen geschonken.
Ik zoek dit veld hier op dauwdruppels door
er hangt een parel in elk primula-oor.*

Vertaling naar Cees Buddingh (1980)

g

**Jaakko Mäntyjärvi –
Delen uit Four Shakespeare Songs en More Shakespeare Songs**

Double, Double Toil and Trouble (uit *Macbeth*, Act IV, sc. 1)

Drie heksen bezingen het recept voor een toverdrank die ze aan het brouwen zijn. Met deze toverdrank zullen de heksen even later Macbeth voorspellen dat hij koning van Schotland wordt.

12

Thrice the brinded cat had mew'd,
thrice and once the hedge-pig whined.
Harpier cries "Tis time, 'tis time".

*Driemaal heeft de geel-bruine kat gemiauwd
en eenmaal heeft het stekelvarken gejanikt
Harpier roept: "t is tijd, 't is tijd".*

Double, double toil and trouble.
Round about the cauldron go,
in the poison'd entrails throw.
Toad, that under cold stone
days and nights has thirty-one.
Swelter'd venom sleeping got,
boil thou first i' the charmed pot.
Double, double toil and trouble.
Fire burn, and cauldron bubble.

*Verdubbel gezwoeg en ellende.
Ga rond de kookpot,
gooi er vergiftigde ingewanden in.
Een pad die dertig dagen en nachten
onder een koude steen heeft geslapen,
waarbij het venijn uit al zijn poriën kwam,
kook het in de betoverde pot.
Verdubbel gezwoeg en ellende.
Laat het vuur branden en de kookpot borrelen.*

Fillet of a fenny snake,
in the cauldron boil and bake.
Eye of newt and toe of frog,
wool of bat and tongue of dog,
adder's fork and blind-worm's sting,
lizard's leg and owlet's wing.
For a charm of powerful trouble,
like a hell-broth boil and bubble.
Double, double toil and trouble.
Fire burn and cauldron bubble.

*Een plak moeraslang,
gooi het in de pot en kook het,
salamanderoog en kikkerteen,
vleermuisvacht en hondentong,
gevorkte addertong en giftand van de hazelworm,
hagedissenpoot en uilenvleugel.
Voor een tovermiddel dat voor veel ellende zorgt,
kook en borrel als een hels soepje.
Verdubbel gezwoeg en ellende.
Laat het vuur branden en de kookpot borrelen.*

Scale of dragon, tooth of wolf,
witches' mummy, maw and gulf
of the ravin'd salt-sea shark,
root of hemlock digg'd in dark,
liver of blaspheming Jew,
gall of goat, and slips of yew
sliver'd in the moon's eclipse,
nose of Turk and Tartar's lips,
finger of birth-strangled babe
ditch-deliver'd by a drab,

*Drakenshub en wolventand,
heksenmummie, muil en maag
van een hongerige haai in de zoute zee,
wortel van de dollekervel, opgegraven in het donker,
lever van de godslasterlijke jood,
geitengal en stekje van de taxusboom,
afgesneden bij maansverduistering,
Turkenneus en Tartarenlippen,
vinger van een bij de geboorte gewurgde baby,
in een sloot gebaard door een slons.*

Make the gruel thick and slab.
Add thereto a tiger's chaudron,
for ingredients for our cauldron.
Double, double toil and trouble.
Fire burn and cauldron bubble.
By the pricking of my thumbs,
something wicked this way comes.
Open, locks,
whoever knocks!

*Maak de watergruwel dik en taai.
voeg er nog wat tijgerdarm aan toe,
als ingrediënten voor onze kookpot.
Verdubbel gezwoeg en ellende.
Laat het vuur branden en de kookpot borrelen.
Het getintel in mijn duimen
zegt me dat er onheil aankomt.
Deuren, ga open
wie er ook klopt!*

Vertaling naar Martinus Nijhoff (1928)

13

Lullaby (uit *A Midsummer Night's Dream*, Act II, sc. 2)
Feeën zingen een slaapliedje voor hun koningin Titania.

You spotted snakes with double tongue,
thorny hedgehogs, be not seen.
Newts and blind-worms,
do no wrong,
come not near our fairy queen.

*Jullie gevlekte slangen met dubbele tong,
doornige egeltjes, zorg dat je niet wordt gezien.
Watersalamanders en hazelwormen,
doe niets verkeerd;
kom niet in de buurt van onze elfenkoningin.*

Philomel, with melody
sing in our sweet lullaby:
lulla, lulla, lullaby, lulla, lulla, lullaby.
Never harm,
nor spell nor charm,
come our lovely lady nigh.
So, good night, with lullaby.

*Philomel, zing melodieus
in ons zoete wiegelied:
lulla, lulla, lullaby, lulla, lulla, lullaby.
Niets kwaads,
geen bezweringsformule of tovermiddel,
mag onze liefvallige vrouwe overkomen.
Dus goede nacht, met een wiegelied.*

Weaving spiders, come not here.
Hence, you long-legg'd spinners, hence!
Beetles black, approach not near.
Worm nor snail, do no offence.
Philomel, with melody,
sing in our sweet lullaby.

*Wevende spinnen, kom hier niet.
Weg van hier, jullie langbenige spinners, weg.
Zwarte torren, kom niet naderbij;
Worm of slak, hou je koest.
Philomel, zing melodieus
in ons zoete wiegelied.*

Vertaling naar Martinus Nijhoff (1928)

Fear No More (uit *Cymbeline*, Act IV, sc. 2)

Twee broers zingen een grafrede bij een jong gestorven vriend, die in feite schijndood is en bovendien hun zusje, als jongen verkleed. Maar daarvan hebben de broers tijdens deze grafzang nog geen weet.

Fear no more the heat o' the sun,
nor the furious winter's rages.
Thou thy worldly task hast done,
home art gone, and ta'en thy wages.
Golden lads and girls all must,
as chimney-sweepers, come to dust.

Fear no more the frown o' the great,
thou art past the tyrant's stroke.
Care no more to clothe and eat,
to thee the reed is as the oak.
The scepter, learning, physic, must
all follow this, and come to dust.

Fear no more the lightning flash,
nor the all-dreaded thunder stone.
Fear not slander, censure rash.
Thou hast finished joy and moan.
All lovers young, all lovers must
consign to thee, and come to dust.

No exorciser harm thee!
Nor no witchcraft charm thee!
Ghost unlaid forbear thee!
Nothing ill come near thee!
Quiet consummation have
and renownèd be thy grave!

*Vrees niet meer de zonnekracht
of het wilde stormgebruis.
Hier is nu je taak volbracht,
neem je loon en ga naar huis.
Jeugd noch schoonheid blijft bestaan
alles moet tot stof vergaan.*

*Vrees niet meer de toorn der heren,
geen tiran kan je bereiken.
Denk niet meer aan brood en kleren,
eik en riet zijn nu gelijken.
Vorst, prelaat en onderdaan,
alles moet tot stof vergaan.*

*Vrees niet meer de bliksemschicht,
of de grimm'ge donderslagen.
Vrees geen laster of gericht.
Dit is 't eind van vreugd en plagen.
Liefde en deugd, 't is alles waan,
alles moet tot stof vergaan.*

*Geen toovenaar dere je!
Geen heks bezwere je!
Geen spookgeest plage je!
Geen kwaad belage je!
Rust in vrede, ongedeerd
en je tombe zij geëerd.*

Vertaling naar Willy Courteaux (1967)

Pärt Uusberg — Fairy's Lullaby

(uit *A Midsummer Night's Dream*, Act II, sc. 2)

Feeën zingen een slaapliedje voor hun koningin Titania.

You spotted snakes with double tongue,
thorny hedgehogs, be not seen.
Newts and blind-worms,
do no wrong,
come not near our fairy queen.

Philomel, with melody
sing in our sweet lullaby:
lulla, lulla, lullaby.
Never harm,
nor spell nor charm,
come our lovely lady nigh.
So, good night, with lullaby.
Lulla, lulla, lullaby, lulla, lulla, lullaby.

*Jullie gevlekte slangen met dubbele tong,
doornige egeltjes, zorg dat je niet wordt gezien.
Watersalamanders en hazelwormen,
doe niets verkeerd;
kom niet in de buurt van onze elfenkoningin.*

*Philomel, zing melodieus
in ons zoete wiegelied:
lulla, lulla, lullaby.
Niets kwaads,
geen bezweringsformule of tovermiddel,
mag onze liefvallige vrouwe overkomen.
Dus goede nacht, met een wiegelied.
Lulla, lulla, lullaby, lulla, lulla, lullaby.*

Vertaling naar Martinus Nijhoff (1928)

Eveliін Seppar — Sonnet 53

Seppar heeft alleen de eerste vier regels van dit sonnet op muziek gezet:

What is your substance, whereof are you made,
that millions of strange shadows on you tend?
Since every one, hath every one, one shade,
and you but one, can every shadow lend.
[...]

*Wat is jouw wezen, wat houdt jou bijeen,
dat zoveel schaduwvormen naar je neigen.
Waar iedereen één schim heeft, ieder een,
kun jij alleen elk schaduwbeeld verkrijgen.
[...]*

Vertaling naar Erik Honders (2009)

Jurriaan Andriessen — Sonnet 43

When most I wink then do mine eyes best see,
for all the day they view things unrespected.
But when I sleep, in dreams they look on thee,
and darkly bright, are bright in dark directed.

*Mijn ogen zien het best als ik ze sluit,
want heel den dag zijn zij verdiept in zaken,
maar in mijn dromen zien ze op u steeds uit.
't Is of zij wakend slapen, slapend waken.*

Then thou whose shadow shadows doth make bright,
how would thy shadow's form, form happy show
to the clear day with thy much clearer light,
when to unseeing eyes thy shade shines so!

*Uw schaduw, lief, doet alle schaduw wijken!
O hoe veel lichter dan het klaarste licht
zal dan het lichaam van uw schaduw blijken,
zo ik uw schim al zie met ogen dicht.*

How would (I say) mine eyes be blessed made,
by looking on thee in the living day,
when in dead night thy fair imperfect shade
through heavy sleep on sightless eyes doth stay?

*Hoe blijde, zeg ik, zou mijn oog uw luister
in 't levend licht aanschouwen van de dag,
nu het uw zwakke schim in 't dode duister
verblind en diep in slaap reeds helder zag.*

All days are nights to see till I see thee,
and nights bright days when dreams do show thee me.

*Zonder u zijn de dagen nachten nu,
de nachten klaardag als droom van u..*
Vertaling naar Willem van Elden (1959)

Frank Martin — Songs of Ariel

Come Unto These Yellow Sands (uit *The Tempest*, Act I, sc. 2)

In opdracht van de magiër Prospero heeft de luchtgeest Ariël een storm veroorzaakt. Het schip van de koning van Napels slaat tegen de klippen van het eiland waarnaar Prospero is verbannen. Kroonprins Ferdinand is als schipbreukeling aangespoeld en Ariël lokt hem in opdracht van Prospero mee, verder het eiland op.

Come unto these yellow sands,
and then take hands.
Courtsied when you have and kiss'd
the wild waves whist,
foot it featly here and there,
and, sweet sprites, the burthen bear.
Hark, hark!
The watch-dogs bark!
Bow-wow!
Hark, hark! I hear
the strain of strutting chanticleer.
Cry: 'Cock-a-diddle-dow!'

*Kom hier aan dit gele strand.
Vlecht hand in hand.
Hebt ge elkaar begroet, gekust,
de zee gesust,
danst dan lustig, dart'lend, door.
Goede geesten, zingt het koor!
Hoor, hoor!
De hond slaat aan!
'Waf! Waf!'
Hoor weder! Hoor!
Daar kraait de schelle, trotse haan!
'Kikeriki!'*

Vertaling naar L.A.J. Burgersdijk (1884)

Full Fathom Five (uit *The Tempest*, Act I, sc. 2)

Kroonprins Ferdinand waant zijn vader, de koning van Napels, dood. Hij hoort Ariël hierover zingen.

Full fathom five thy father lies,
of his bones are coral made.
Those are pearls that were his eyes:
nothing of him that doth fade
but doth suffer a sea-change
into something rich and strange.
Sea-nymphs hourly ring his knell:
ding-dong.
Hark! Now I hear them: ding-dong, bell.

*Vijf vadem diep ligt uw vader,
van zijn botten is koraal gemaakt.
Dat daar zijn parels die zijn ogen waren:
niets is er van hem dat verdwijnt,
want alles wordt door de zee veranderd
in iets rijks en vreemds.
Ieder uur luiden de zeenimfen zijn doodsklok:
ding-dong.
Luister! Nu hoor ik ze: ding-dong, de klok.*

Vertaling naar Pieter Nieuwint (2011)

Before You Can Say 'Come' and 'Go' (uit *The Tempest*, Act IV, sc. 1)

Prospero heeft Ariël opdracht gegeven om zijn helpers op te roepen voor een maskerspel voor het liefdespaar Ferdinand en Miranda, de dochter van Prospero. Ariël belooft de opdracht razendsnel te vervullen in de hoop daarmee de liefde van zijn meester te winnen.

Before you can say 'Come' and 'Go',
and breathe twice, and cry, 'So, so',
each one, tripping on his toe,
will be here with mop and mow.
Do you love me, master? No?

*Vóór gij 'hela' roept of 'hei',
fluit of klapt: daar dansen wij
op de teenen naderbij
met ons masker en kleedij.
Meester, houdt gij nog van mij?*
Vertaling naar Martinus Nijhoff (1928)

You Are Three Men of Sin (uit *The Tempest*, Act III, sc. 3)

De drie edellieden die verantwoordelijk zijn voor Prospero's jarenlange verbanning op het eiland worden door Ariël en zijn helpers ter verantwoording geroepen en horen hun straf.

You are three men of sin, whom Destiny,
that hath to instrument this lower world
and what is in't, the never-surfeited sea
hath caused to belch up you; and on this island
where man doth not inhabit. You 'mongst men
being most unfit to live.
I have made you mad. And even with such-like valour
men hang and drown their proper selves.

*Drie zware zondaars zijt gij, die het Noodlot,
dat heel dit ondermaansche en wat er op is
als werktuig heeft, door de onverzaad'bre zee
weer uit deed spuwen op dit rotsig eiland,
door menschen niet bewoond; want onder menschen
zijt gij niet waard te leven.
Ik maakte u dol. Door zulk een moed verdwaasd,
verdrinkt of hangt de mensch zichzelf.*

You fools! I and my fellows
are ministers of Fate: the elements,
of whom your swords are temper'd, may as well
wound the loud winds, or with bemock'd-at stabs
kill the still-closing waters, as diminish
one dowle that's in my plume. My fellow-ministers
are like invulnerable. If you could hurt,
your swords are now too massy for your strengths
and will not be uplifted.

*– Gij dwazen! Mijne makkers
en ik zijn 's noodlots dienaars; en de stof,
waaruit uw zwaarden zijn gesmeed, zou eer
de stormen wonden, eer de waat'ren dooden,
die spottend bij hun steek zich sluiten, dan
een donsje knakken van mijn wiek. Mijn broeders
zijn mede onkwetsbaar. En al kondt gij wonden,
thans zijn uw zwaarden voor uw kracht te zwaar,
gij kunt ze thans niet tillen.*

But remember –
for that's my business to you – that you three
from Milan did supplant good Prospero.
Exposed unto the sea, which hath requit it,
him and his innocent child. For which foul deed
the powers, delaying, not forgetting, have
incensed the seas and shores, yea, all the creatures,
against your peace.

*Doch, herdenkt –
want deze melding is mijn taak – gij drieën
hebt uit Milaan den goeden Prospero
verjaagd. Gij gaaft der zee, die nu dit wreekte,
hem en zijn schuld'loos kind ter prooi. De hemel,
die uitstelt, niet vergeet, riep om die wandaad
de zeeën, stranden, alle scheps'len op
tot uw bestraffing.*

Thee of thy son, Alonso,
they have bereft. And do pronounce by me:
lingering perdition, worse than any death
can be at once, shall step by step attend
you and your ways. Whose wraths to guard you from –
which here, in this most desolate isle, else falls
upon your heads – is nothing but heart-sorrow
and a clear life ensuing.

*Uwen zoon, Alonzo,
ontnam hij u. Hij doet door mij u melden:
langzaam verderf, veel erger dan een dood
die plots'ling treft, volgt stap voor stap u na,
op al uw wegen. Om dien vloek te ontgaan –
die op dit eenzaam eiland anders zeker
uw hoofd bereikt – helpt niets, dan waar berouw,
en vlek'loos leven als gevolg.*

Vertaling naar L.A.J. Burgersdijk (1884)

Where the Bee Sucks, There Suck I (uit *The Tempest*, Act V, sc. 1)

Prospero maakt zich op om naar het schip te gaan dat hem terug zal brengen naar naar Milaan. Het vooruitzicht van zijn meesters vertrek, en daarmee zijn eigen vrijheid, stemt Ariël zeer vrolijk

Where the bee sucks, there suck I.

In a cowslip's bell I lie.

There I couch when owls do cry.

On the bat's back I do fly

after summer merrily.

Merrily, merrily shall I live now

under the blossom that hangs on the bough.

Bloemsap puur ik als de bij.

In een kolkjen vlij ik mij.

Rust bij uilgekras er vrij

op een vleermuis vlieg ik blij.

Zweef den zomer steeds ter zij.

Vrij en blij geniet ik dan 't leven,

onder den bloesem van geurige dreven.

Vertaling naar L.A.J. Burgersdijk (1884)

TOT SLOT

Volgende concerten

Op 8 en 9 december komt de Cantorij met de uitsmijter van dit jaar: een integrale uitvoering van Johann Sebastian Bachs *Weihnachtsoratorium* in de Dorpskerk in Abcoude en de Waalse kerk in Amsterdam. Dit concert wordt echt een avondvullend programma, omdat we het oratorium zingen in twee delen, met daartussen een langere eetpauze. Zo luiden we het jubileumjaar 2019 in, waarin de Amsterdamse Cantorij 60 jaar bestaat! Dat heuglijke feit wordt gevierd met een verrassingsconcert eind maart en een feestelijk programma rond midzomernacht. We sluiten 2019 af met een uitvoering van de *Mariavespers* van Claudio Monteverdi.

Comité van aanbeveling van de Amsterdamse Cantorij

- Sjoerd van den Berg
- Hans van den Boom
- Ton Koopman
- Lucia Meeuwssen
- Wim Straesser

Met dank aan

- Gijs Mathijs Ontwerpers
- Donateurs van de Amsterdamse Cantorij

Donateur worden

Vindt u de Amsterdamse Cantorij een waardevol koor? Uw steun is welkom! Voor € 40 (de basisdonatie) krijgt u:

- Regelmatig informatie over onze concerten
- Gereserveerde, goede plaatsen bij de concerten
- Toegangskaarten tegen gereduceerd tarief

www.amsterdamsecantorij.nl

VERENIGING
Hendrick de Keyser

HUIS **HK**
in huis **d100**
JAAR

Muziektheater
over de ziel
van een oud huis
Met tekst van
Nelleke Noordervliet
en muziek van
Andries van Rossem

thim
theaterinmuziek

Kaarten via
www.hendrickdekeyser.nl/HUIS

www.huis-theaterinmuziek.nl

We are such stuff
as dreams are made on,
and our little life
is rounded with a sleep